

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău (jud. O. Țurcan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, V. Efros, I. Muruianu)

DECIZIE

03 mai 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecător
Judecători

Valentina Clevadi
Iuliana Oprea
Galina Stratulat
Dumitru Mardari
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Popov împotriva Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” cu privire la anularea ordinului de concediere și restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absență forțată de la serviciu, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 08 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 18 martie 2016, Ion Popov a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS”CRIS Registru” solicitând anularea ordinului ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nr. 17 p din 12 ianuarie 2016 și restabilirea sa în funcție, compensarea din contul pârâtului a salariului în legătură cu privarea ilegală de posibilitatea de a munci, ca rezultat al concedierii ilegale, achitarea din contul pârâtului a penalităților pentru fiecare zi de întârziere pentru neachitarea în termen a salariului și tuturor sporurilor, indemnizațiilor și adaosurilor convenite, încasarea prejudiciului moral în mărime de trei salarii medii și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că începând cu data de 21 mai 2015 a ocupat funcția de Șef-adjunct al Biroului înmatriculare transport nr. 4, mun. Chișinău al Subdiviziunii teritoriale a Direcției înregistrare a transportului și calificarea conducătorilor auto.

Menționează că, prin ordinul ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nr. 592p din 16 noiembrie 2015, a fost preavizat despre reducerea funcției pe care o deținea din statele de personal. Ulterior, prin ordinul ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nr. 17p din 12 ianuarie 2016, a fost concediat în

conformitate cu art. 86 alin. (1) lit. c) Codul muncii „reducerea numărului sau statelor de personal”.

Indică reclamantul că, nu este de acord cu ordinul în cauză, considerându-l ilegal și neîntemeiat, deoarece, în opinia sa, angajatorul nu a respectat prevederile art. 88 Codul muncii, adică procedura de concediere în cazul lichidării unității, reducerii numărului sau a statelor de personal.

La 15 aprilie 2016, Ion Popov a depus cerere de concretizare, invocând că ordinul ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nr. 17p din 12 ianuarie 2016 este ilegal și neîntemeiat, deoarece pârâtul nu a respectat procedura de concediere în cazul reducerii numărului sau a statelor de personal și nu a emis conform art. 88 alin. (1) lit. b) Codul muncii un ordin cu privire la preaviz sub semnătură a salariaților cu 2 luni înainte de lichidarea unității ori de reducerea numărului sau statelor de personal. La data de 16 noiembrie 2015-data emiterii ordinului nr. 592p, funcția de Șef-adjunct nu se mai regăsea în statele de personal și pârâtul nu a respectat prevederile art. 88 alin. (1) lit. c) Codul muncii, nu i s-a propus în scris un alt loc de muncă în cadrul unității respective, deși deținea abilitățile necesare.

Declară reclamantul că, pârâtul nu a obținut conform art. 87 alin. (4) și art. 88 alin. (1) lit. h) Codul muncii acordul organului sindical pentru concedierea sa. Or, conform art. 87 alin. (4) Codul muncii, organul sindical urma să își comunice acordul sau dezacordul argumentat în scris privind concedierea reclamantului. Conform art. 88 alin.(1) lit. h) Codul muncii, angajatorul este în drept să concedieze salariații de la unitate în legătură cu reducerea numărului sau a statelor de personal, doar cu condiția că se va adresa organului sindical în vederea obținerii acordului pentru concediere, în modul prevăzut de Codul Muncii al Republicii Moldova. În acest sens menționează că procesul-verbal nr.82 al ședinței Comitetului sindical IT „Registru” al ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nu conține argumentarea privind acordul la concedierea sa.

Indică reclamantul că, solicitarea privind restabilirea în serviciu, se întemeiază pe prevederile art. 89 alin. (1) Codul muncii, conform cărora salariatul transferat nelegitim la o altă muncă sau eliberat nelegitim din serviciu poate fi restabilit la locul de muncă prin negocieri directe cu angajatorul, iar în caz de litigiu - prin hotărârea instanței de judecată. Cerința privind compensarea din contul pîrîtului a salariului în legătură cu privarea ilegală, în opinia reclamantului, de posibilitatea de a munci, ca rezultat al concedierii ilegale pentru toată perioada începând cu data eliberării și până la data restabilirii în funcție se întemeiază pe prevederile art. 90 alin. (1) și alin. (2) lit. a); art. 330 alin. (1) lit. b) Codul muncii.

Precizează că, la determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral în sumă de trei salarii medii lunare, urmează a se lua în considerare: cauzarea suferințelor de ordin psihic; importanța vitală a dreptului la muncă, care era unica sursă de existență pentru el-reclamantul; situația familială, deoarece este unicul întreținător al familiei și nu în ultimul rând faptul că pârâtul prin acțiunile sale a afectat imaginea sa pe plan profesional, rezultând din autoritatea și meritele deținute.

La 18 mai 2016, Ion Popov a depus cerere de concretizare, reiterând cerințele și argumentele expuse în cererea de concretizare din 15 aprilie 2016, anexând și

calculul salariului pentru absență forțată de la serviciu pentru perioada 19 ianuarie 2016-18 mai 2016, pentru care pretinde suma de 37263, 16 lei (f.d.60-62).

Prin hotărârea din 01 iulie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Ion Popov împotriva ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” cu privire la anularea ordinului ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nr. 17p din 12 ianuarie 2016 „Cu privire la încetarea contractului individual de muncă”, în temeiul art. 86 lit.c) Codul muncii, restabilirea în funcția ocupată anterior, compensarea salariului în legătură cu privarea de posibilitatea de a munci, penalităților pentru fiecare zi de întârziere pentru neachitarea în termen a salariului și a tuturor sporurilor, indemnizațiilor și adaosurilor cuvenite, precum și achitarea din contul pârâtului a prejudiciului moral în sumă de trei salarii medii și a cheltuielilor de judecată suportate.

Prin decizia din 08 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Ion Popov și s-a casat hotărârea din 01 iulie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău și s-a adoptat o nouă hotărâre prin care s-a anulat ordinul ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nr. 17p din 12 ianuarie 2016 „Cu privire la încetarea contractului individual de muncă”, în temeiul art. 86 lit.c) Codul muncii; s-a restabilit Ion Popov în funcția deținută anterior de șef adjunct al Biroului înmatriculare transport nr. 4, mun. Chișinău al Subdiviziunii teritoriale a Direcției înregistrare a transportului și calificarea conducătorilor auto; s-a încasat de la ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” în beneficiul lui Ion Popov suma de 100087 lei cu titlu de salariu pentru absență forțată de la serviciu; s-a încasat de la ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” în beneficiul lui Ion Popov suma de 9053,90 lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat prin concediere.

La 09 ianuarie 2017, ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”, prin intermediul reprezentantului Tatiana Cogîlnicean, a declarat recurs împotriva deciziei din 08 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu menținerea în vigoare a hotărârii din 01 iulie 2016 a Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău.

În susținerea recursului s-a invocat că deopotrivă celor „constatate” de către instanța de apel, instanța de fond a constatat cu certitudine circumstanțele esențiale ale pricinii și prin aplicare justă a normelor legale, a ajuns la concluzia emiterii unei hotărâri absolut legale, deoarece a analizat și apreciat sub toate aspectele obiectul litigiului, ținând cont de toate relatările de fapt și de drept expuse de către reprezentantul ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”, fiind argumentată detaliat temeinicia emiterii ordinului nr. 17 p din 12 ianuarie 2016 prin care s-a dispus încetarea contractului individual de muncă cu Ion Popov.

Opinează că, instanța de fond spre deosebire de instanța de apel, just a apreciat prevederile art.86 alin (1) lit. c) Codul muncii. Art.88 Codul muncii stabilește procedura de concediere în caz de reducere a numărului sau a statelor de personal, care a fost respectată integral de către ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” în cazul concedierii lui Ion Popov, la care instanța de apel a făcut doar o transcriere a normelor ce prevăd concedierea pentru motivul reducerii numărului sau a statelor de personal, fără a fi specificat ce anume nu a respectat angajatorul sau ce

ilegalitate a comis la concedierea reclamantului Ion Popov.

Menționează recurentul că, instanța de apel nu a atras atenția asupra ordinului nr.505 din 13 noiembrie 2015, conform căruia s-a indicat detaliat necesitatea modificării statelor de personal ale Biroului înmatriculare a transportului nr.4 Chișinău a Direcției înregistrare a transportului și calificare a conducătorilor auto, servind ca temei nota de serviciu a consilierului Directorului general, argumentată juridic ce demonstrează micșorarea sarcinii de lucru în cadrul acestei subdiviziuni.

Precizează că, reclamantul a făcut cunoștință la 16 noiembrie 2015, contra semnătură, cu ordinul nr. 505 din 13 noiembrie 2015 „Cu privire la modificarea statelor de personal”, însă nu l-a contestat, beneficiind de drepturile acordate prin acesta, fapt ce denotă acceptarea tacită a ordinului. Întru executarea art.3 al ordinului, reclamantul a lipsit săptămânal în ziua de marți-zi lucrătoare cu menținerea salariului mediu, pentru căutarea unui alt loc de muncă.

Declară că, ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” conform art.88 Codul muncii, la data de 16 noiembrie 2015 a remis Agenției pentru Ocuparea Forței de Muncă informația nr.08/182 conform căreia salariatul Ion Popov urmează a fi disponibilizat, ceea ce denotă respectarea procedurii prevăzute de art. 88 Codul muncii, precum și faptul că nu a fost îngădit dreptul reclamantului la muncă și libertatea de a munci.

Instanța de fond, contrar poziției instanței de apel, corect a apreciat susținerile nejustificate ale reclamantului/intimat precum că ordinul ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”nr. 17p din 12 ianuarie 2016 ar fi ilegal și neîntemeiat din considerente că ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nu ar fi respectat procedura de concediere în cazul reducerii numărului sau a statelor de personal și anume că nu ar fi emis în conformitate cu art. 88 alin. (1) lit. b) Codul muncii, un ordin cu privire la preaviz sub semnătură, a salariaților cu 2 luni înainte de lichidarea unității ori de reducerea numărului sau statelor de personal, susținând că la 16 noiembrie 2015- data emiterii ordinului nr. 592p, funcția de Șef - adjunct nu se mai regăsea în statele de personal. Instanța a considerat oportun combaterea acestui fapt prin ordinul nr. 592p din 16 noiembrie 2015, unde în art. 1 se menționează că „funcțiile din statele de personal se reduc la expirarea termenului de preaviz - 2 luni.”, iar prin art. 3 al aceluiași ordin salariaților li s-a acordat o zi liberă pentru căutarea altui loc de muncă, astfel că relațiile de muncă cu reclamantul/apelant au încetat la data de 12 ianuarie 2016 prin emiterea ordinului nr. 17p ”Cu privire la încetarea contractului individual de muncă cu salariatul” în temeiul art. 86 alin. (1) lit. c) Codul muncii, în strictă conformitate cu procedura prevăzută de lege și după expirarea termenului de 2 luni de preaviz.

Consideră că, instanța de apel eronat a interpretat poziția reprezentantului ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” precum că conform statelor de personal, la data de 16 noiembrie 2015 funcția de Șef- adjunct nu se mai regăsea în statele de personal, or aceasta este o prerogativă a angajatorului care a modificat schema statelor de personal, totodată această afirmație fiind combătută prin însuși faptul că Ion Popov „de facto” a activat în continuare în funcția de șef-adjunct al Biroului înmatriculare transport nr.4, mun. Chișinău al Subdiviziunii teritoriale a Direcției înregistrare a transportului și calificarea conducătorilor auto, beneficiind de drepturile sale salariale, până la data de 18 ianuarie 2016, fapt confirmat prin

înscrisurile din carnetul de muncă, fotocopia fiind anexată la materialele dosarului.

Referitor la afirmația intimatului Ion Popov precum că nu ar fi fost respectate prevederile art. 88 alin. (1) lit. c) Codul muncii și nu i s-ar fi propus în scris un alt loc de muncă în cadrul unității respective, deși deținea abilitățile necesare, consideră că prima instanță just a apreciat faptul precum că ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” a confirmat prin probe precum că un asemenea loc la momentul preavizării reclamantului, nu exista. Însă prin ordinul nr. 1 p din 04 ianuarie 2016 în subdiviziunea nou creată, au fost transferate alte persoane în calitate de experți, funcție pe care, în opinia reclamantului, era dispus să o îndeplinească, nu se reține ca temei legal de anulare a ordinului de concediere. Or, legea prevede „in stricto sensu”, o dată cu preavizarea, în speță la 16 noiembrie 2015, în legătură cu reducerea numărului sau a statelor de personal, angajatorul va propune în scris salariatului preavizat un alt loc de muncă (funcție) în cadrul unității respective (cu condiția că astfel de loc de muncă (funcție) există la unitate, iar salariatul preavizat întrunește cerințele necesare pentru suplinirea acestuia). Conform ordinului nr. 1p din 04 ianuarie 2016 s-a produs o reorganizare a Direcției de înmatriculare a transportului și calificarea conducătorilor auto prin crearea Departamentului Identificare, înmatriculare a mijloacelor de transport și calificarea conducătorilor auto și anume au fost reduse 9 Secții, Birouri de înmatriculare a transportului, creându-se doar 8 și persoanele ce se regăseau în statele de personal a Biroului înmatricularea transportului nr.4 mun.Chișinău la 04 ianuarie 2016 nu au fost persoane noi angajate și nici nu au fost create funcții noi, dar transferate cu tot cu funcție de la subdiviziunile teritoriale ale Direcției reduse. Cu toate că după reorganizarea unității s-au suplinit funcțiile de experți, instanța de judecată reține că persoanele nominalizate au fost transferate dintr-o secție în alta nou creată în legătură cu micșorarea sarcinii de lucru ce revine angajaților în cadrul subdiviziunilor în care au activat, care la fel reprezintă o prerogativă a angajatorului și un drept prevăzut de art. 74 Codul muncii. Totodată, persoanele menționate au fost transferate în funcții de experți și nu în funcția de șefi-adjuncți (funcție la care pretinde reclamantul), această funcție fiind redusă din statele de personal. Faptul că reclamantul era dispus să lucreze în calitate de expert nu a fost adus la cunoștință angajatorului printr-o cerere scrisă, mai mult ca atât, că apelantul nu a obiectat referitor la ordinul cu privire la preavizare. Persoanele transferate aveau o vechime în muncă de 10 și respectiv 5 ani, studii superioare, copii minori la întreținere și conform art.183 Codul muncii au beneficiat de dreptul preferential la menținerea în serviciu.

Susține recurentul că, este alogică afirmația privind existența presupusei ignorări a prevederilor art. art. 87 alin. (4) și art. 88 alin. (1) lit. h) Codul, deoarece în speță legea nu face referire la obținerea acordului argumentat la concediere, iar faptul că procesul-verbal nr.82 al ședinței Comitetului sindical IT „Registru” al ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nu conține argumentarea privind acordul la concedierea reclamantului, nu se reține ca temei de anulare a ordinului de concediere, or, în acest sens explicite sunt prevederile art. 87 alin. (4) Codul muncii, conform cărora în cazul în care răspunsul nu a fost primit de angajator în acest termen, acordul (comunicarea opiniei consultative) organului respectiv se prezumă, astfel, încât se deduce faptul că în cazul în care organul sindical este în

dezacord cu concedierea salariatului va comunica dezacordul (opinia consultativă) argumentat în scris privind concedierea salariatului în termen de 10 zile lucrătoare de la data solicitării acordului (opinie consultative) de către angajator.

Consideră că, instanța de fond corect a conchisă că din procesul - verbal nr.82 din 14 ianuarie 2016 și scrisoarea din 14 ianuarie 2016, expediată în adresa Directorului general ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” cu nr.243 a Comitetului sindical IT „Registru”, rezultă că organul sindical își exprimă acordul la concedierea reclamantului din serviciu, fiind anexat extrasul din procesul-verbal nr. 82 din 14 ianuarie 2016, ordinul de concediere fiind semnat cu data de 18 ianuarie 2016, ceea ce denotă legalitatea ordinului de concediere.

Opinează că, instanța de apel nu a reținut prevederile art. 87 alin. (4) și art. 88 alin. (1) lit. h) din Codul muncii, conform cărora organele sindicale sânt instituite întru protejarea salariatului de concedierile ilegale și neîntemeiate ale angajatorului, printr-un organ reprezentativ, adică sindicatele, care fie acceptă concedierea ca una legală și întemeiată, fie refuză acceptarea argumentând poziția sa, iar la caz, organul sindical nu a obiectat și nu a exprimat refuzul în concedierea salariatului.

Referirea reclamantului la prevederile art. 89 alin. (1) Codul muncii în partea cerinței privind restabilirea în funcție nu este relevantă, deoarece acțiunile angajatorului au fost legale, concedierea fiind realizată cu respectarea procedurii, aceasta nu poate dispune restabilirea reclamantului la funcția anterior deținută, mai mult ca atât că funcția pretinsă, este redusă din statele de personal. La fel și cerința privind compensarea salariului în legătură cu privarea, în opinia lui Ion Popov, ilegală, de posibilitatea de a munci, ca rezultat al concedierii ilegale pentru toată perioada, începând cu data eliberării și până la data restabilirii în funcție, care se întemeiează pe prevederile art. 90 alin. (1) și alin. (2) lit. a); art. 330 alin. (1) lit. b) Codul muncii, este neîntemeiată. Or, conform art.90 Codul muncii, achitarea sumelor în mărimea salariului mediu pentru perioada absenței forțate de la serviciu are loc la restabilirea în funcție a salariatului ilicit concediat.

Instanța de apel, vădit ignorând constatările de fapt și de drept, dar și prin argumentare neclară și pur declarativă și prin interpretare eronată a normelor ce reglementează speța, a concluzionat precum că ilegal Ion Popov a fost concediat, dispunând încasarea salariului pentru lipsa forțată de la muncă, dispoziție ce, în opinia recurentului, este neîntemeiată, deoarece ca angajator a acționat în strictă conformitate cu legislația în vigoare la încetarea contractului individual de muncă și temeiuri legale de restabilire a acestuia la locul anterior de muncă nu există.

Afirmă că, în rezultatul examinării deciziei contestate prin prisma normelor legale, dar și a tuturor circumstanțelor reale ale cauzei, o califică ca fiind neîntemeiată și ilegală, bazată pe o interpretare eronată a normelor de drept material și din aceste considerente pasibil a fi casată, cu menținerea în vigoare a hotărârii judecătorești sect. Rîșcani, mun.Chișinău, din 01 iulie 2016. Instanța de apel a examinat cauza neobiectiv, superficial, nu a constatat cu certitudine multitudinea de circumstanțe ce probau legalitatea hotărârii instanței de fond și prin interpretare eronată a normelor legale, a dispus neîntemeiat casarea hotărârii instanței de fond.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 08 decembrie 2016, iar ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”, prin intermediul reprezentantului Tatiana Cogîlnicean, a declarat recurs la 09 ianuarie 2017 (08 ianuarie 2017-zi de odihnă), ceea ce denotă că este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 26 aprilie 2017 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” și va casa decizia instanței de apel, cu restituirea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 alin. (3), (4) Cod de procedură civilă, fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii. Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

În conformitate cu art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe

circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin.(5), (6) Cod de procedură civilă, în motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

În conformitate cu art. 373 alin. (1)-(2) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Din materialele pricinii și anume copia carnetului de muncă rezultă că Ion Popov a fost angajat la data de 28 martie 2013 în funcția de șef al Biroului înmatricularea transportului nr. 12 mun.Chișinău al Subdiviziunii teritoriale a Direcției înregistrare a transportului și calificarea conducătorilor auto (f.d.15).

Ion Popov, la data de 13 iunie 2013, conform ordinului nr. 297 p, a fost transferat în funcția de Șef-adjunct al Biroului înmatricularea transportului nr. 11 mun.Chișinău al Subdiviziunii teritoriale a Direcției înregistrare a transportului și calificarea conducătorilor auto (f.d.16).

Conform ordinului nr. 244p din 20 mai 2015, Ion Popov a fost permutat în funcția de șef-adjunct al Biroului înmatricularea transportului nr. 4 mun.Chișinău (f.d.16).

Concomitent Colegiul menționează că prin ordinul nr. 505 din 13 noiembrie 2015 „Cu privire la modificarea statelor de personal”, conform art. 2 s-a dispus ca reducerea funcțiilor din statele de personal conform anexei 2 la prezentul ordin să se efectueze la expirarea termenului de preavizare de 2 luni (f.d.33). Conform anexei respective s-a dispus reducerea funcției de șef-adjunct al Biroului înmatricularea transportului nr. 4 mun.Chișinău (f.d.35).

Astfel, prin ordinul nr. 592 p din 16 noiembrie 2015 „Cu privire la preavizarea salariaților în legătură reducerea statelor de personal”, se atestă că Ion Popov-șef-adjunct al Biroului înmatricularea transportului nr. 4 mun.Chișinău al Subdiviziunii teritoriale a Direcției înregistrare a transportului auto și calificarea conducătorilor auto, a fost preavizat contra semnătură la 16 noiembrie 2015, despre faptul că funcțiile din statele de personal se reduc la expirarea termenului de preavizare -2 luni (f.d.31-32).

Din extrasul din ordinul nr. 17p din 12 ianuarie 2016 „Cu privire la încetarea contractului individual de muncă cu salariații”, se identifică încetarea contractului individual de muncă cu Ion Popov, începând cu 18 ianuarie 2016, în temeiul art. 86 alin.(1) lit.c) Codul muncii în legătură cu reducerea statelor de personal (f.d.6).

Tot aici, este de menționat că prezentul extras din ordin i-a fost adus la cunoștință lui Ion Popov contra semnătură la 18 ianuarie 2016, ceea ce se confirmă prin mențiunea efectuată pe acesta, conform căreia se indică că „nu sunt de acord cu disponibilizarea” (f.d.7).

Prin cererea de chemare în judecată depusă la data de 18 martie 2016 împotriva ÎS Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” și cererile concretizate din 15 aprilie 2016 și 18 mai 2016, Ion Popov, invocând încălcarea procedurii de concediere în cazul lichidării unității, reducerii numărului sau a statelor de personal, a solicitat anularea ordinului ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nr. 17 p din 12 ianuarie 2016 și restabilirea sa în funcție, compensarea din contul pârâtului a salariului în legătură cu privarea ilegală de posibilitatea de a muncă, ca rezultat al concedierii ilegale, achitarea din contul pârâtului a penalităților pentru fiecare zi de întârziere pentru neachitarea în termen a salariului și tuturor sporurilor, indemnizațiilor și adaosurile convenite, încasarea prejudiciului moral în mărime de trei salarii medii și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.2-3, 44-45).

Prin hotărârea din 01 iulie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Ion Popov împotriva ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” cu privire la anularea ordinului ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nr. 17p din 12 ianuarie 2016 „Cu privire la încetarea contractului individual de muncă”, în temeiul art. 86 lit.c) Codul muncii, restabilirea în funcția ocupată anterior, compensarea salariului în legătură cu privarea de posibilitatea de a munci, penalităților pentru fiecare zi de întârziere pentru neachitarea în termen a salariului și a tuturor sporurilor, indemnizațiilor și adaosurilor corespunzătoare, precum și încasarea din contul pârâtului a prejudiciului moral în sumă de trei salarii medii și a cheltuielilor de judecată (f.d.86,88-91).

Prin decizia din 08 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Ion Popov și s-a casat hotărârea din 01 iulie 2016 a Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a anulat ordinul ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nr. 17p din 12 ianuarie 2016 „Cu privire la încetarea contractului individual de muncă”, în temeiul art. 86 lit.c) Codul muncii; s-a restabilit Ion Popov în funcția deținută anterior de șef adjunct al Biroului înmatricularea transportului nr. 4, mun. Chișinău a Subdiviziunii teritoriale a Direcției înregistrare a transportului și calificarea conducătorilor auto; s-a încasat de la ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” în beneficiul lui Ion Popov suma de 100087 lei cu titlu de salariu pentru absență forțată de la serviciu; s-a încasat de la ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” în beneficiul lui Ion Popov suma de 9053,90 lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral cauzat prin concediere (f.d.130-143).

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție relevă că din decizia contestată se identifică că instanța de apel a concluzionat asupra temeiniciei acțiunii înaintate pripit și contrar circumstanțelor pricinii, or, concluzia instanței de apel este rezultatul examinării superficiale, evazive a litigiului dedus judecății și interpretării eronate a probatoriului administrat în cauză.

Din conținutul normelor procedurale enunțate *supra* se deduce că, hotărârea judecătorească trebuie să cuprindă motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, arătându-se atât motivele pentru care s-au admis, cât și cele pentru care sau înlăturat cererile părților. O hotărâre judecătorească trebuie să cuprindă în motivarea sa argumentele „pro” și „contra” care au format, în fapt și în drept, convingerea instanței cu privire la soluția pronunțată, argumente care, în mod necesar, trebuie să se raporteze, pe de o parte, la supozițiile și argumentele părților, iar, pe de altă parte, la dispozițiile legale aplicabile raportului juridic litigios, în caz contrar hotărârea se va considera lipsită de suport probatoriu și legal și pronunțată cu nerespectarea prevederilor legale.

Colegiul reliefă că instanța de apel expunând în decizia sa dispozițiile prevederilor art. 86 alin.(1) lit.c) și art. 88 Codul muncii, a conchis precum că ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” nu a respectat prevederile art. 88 alin.(1) Codul muncii, adică contrar prevederilor art. 88 alin.(1) lit.a) Codul muncii, pârâtul nu a motivat ordinul nr. 17p din 12 ianuarie 2016, în baza căruia Ion Popov a fost concediat.

La acest capitol, Colegiul constată că însăși ordinul integral nr. 17p din 12 ianuarie 2016 „Cu privire la încetarea contractului individual de muncă cu salariații”, prin care a fost încetat contractul individual de muncă cu Ion Popov, începând cu 18 ianuarie 2016, în temeiul art. 86 alin.(1) lit.c) Codul muncii în legătură cu reducerea statelor de personal, la materialele pricinii lipsește, fiind anexat doar extrasul din ordin (f.d.6).

Concomitent Colegiul reține că atât în cadrul examinării pricinii în prima instanță, cât și în instanța de apel, la etapa de cercetare a înscrisurilor și probelor din dosar (art. 222 Cod de procedură civilă, art. 383 Cod de procedură civilă) se distinge expres precum că s-a dat citire doar extrasului din ordinul nr. 17p din 12 ianuarie 2016 „Cu privire la încetarea contractului individual de muncă” (f.d.85, 129), ceea ce confirmă suplimentar lipsa textului ordinului integral la materialele pricinii. Or, invocarea de către instanța de apel a ipotezei precum că ordinul contestat nu ar fi motivat, în lipsa acestuia la materialele pricinii, denotă superficialitatea examinării litigiului dedus judecătii, în condițiile când obiectul litigiului este legalitatea ordinului nr. 17p din 12 ianuarie 2016 „Cu privire la încetarea contractului individual de muncă cu salariații”, însă acesta în varianta integrală nu a fost prezentat nici în instanța de fond și nici în instanța de apel.

În atare circumstanțe, instanța de apel pripit a constatat faptul precum că ordinul contestat nu ar fi motivat, deoarece lipsa acestuia la materialele pricinii denotă faptul că nu a fost supus cercetării sub aspectul legalității.

La caz, Colegiul apreciază ca fiind raționale și argumentele recurentului precum că instanța de apel nu a specificat concret încălcările admise de ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” la încetarea contractului individual de muncă cu intimatul Ion Popov.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, deoarece prezintă relevanță și folosirea criteriilor pentru determinarea corectă a naturii juridice a litigiului dat, rezultând din specificul acestui și care presupune în sine lămurirea completă și pe bază de dovezi certe, pertinente și concludente a situației de fapt.

Sub aspectul celor relatate se constată că, soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, iar instanța de recurs este în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia hotărârii contestate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Colegiul remarcă că instanța ierarhic inferioară la adoptarea soluției pe caz, urma a concluziona sub aspectul temeiniciei acțiunii, rezultând din circumstanțele pricinii constatate de instanța de judecată, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Colegiul reiterează că, instanța inferioară avea obligația rezultând din prevederile art. 373 alin.(2) Cod de procedură civilă, de a da un răspuns cert referitor la relevanța unui înscris sau altuia, în condițiile când este obligată să reflecte în hotărâre motivele, relevanța, admisibilitatea, veridicitatea probelor și toate probele în ansamblu, legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea pricinii, concluziile sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele, rezultând din prevederile art. 130 alin.(4) Cod de procedură civilă.

Or, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în practica sa constantă subliniază rolul pe care motivarea unei hotărâri îl are pentru respectarea art. 6 paragraf 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și arată că dreptul la un proces echitabil nu poate fi considerat efectiv decât dacă susținerile părților sunt examinate de către instanță, aceasta având obligația de a proceda la un examen efectiv al mijloacelor, argumentelor și elementelor de a proba sau cel puțin de a le aprecia.

De altfel, instanța de apel nu se poate limita să preia total sau parțial poziția doar a unei părți a raportului litigios, ci trebuie să analizeze cauza și să răspundă argumentat la criticile și mijloacele de apărare invocate de ambele părți.

De asemenea, Colegiul mai menționează că instanța de apel a depășit limitele acțiunii formulate de către reclamant și acest fapt rezultă din următoarele.

Conform acțiunii înaintate, temeiul de drept pe care se baza reclamantul era – art.88 Codul muncii, fără a se specifica care anume aliniat din acest articol.

Ulterior, prin cererile concretizate din 15 aprilie 2016 (f.d.44) și din 18 mai 2016 (f.d.60), reclamantul a specificat concret care sunt temeiurile acțiunii sale indicând art.86 alin.(1) lit. c), 87 alin.(4) Codul muncii.

În explicațiile avocatului reclamantului – Adrian Lungu, care se conțin la materialele cauzei se face referire la încălcarea de către angajator a dispozițiilor art.88 alin. (1) lit. b); 88 alin.(1) lit. c); 88 alin. (1) lit. h); 87 alin.(4) Codul muncii (f.d.69-71).

Colegiul relevă că, „susținerile verbale” ale avocatului reclamantului – Adrian Lungu (f.d.74-77) sunt identice explicațiilor anexate la materialele dosarului.

După cum s-a menționat, instanța de apel ca temei pentru anularea hotărârii instanței de fond a indicat – art.88 alin.(1) lit. a) Codul muncii și anume faptul că ordinul de concediere nu este motivat.

Astfel, este cert că, temeiul care a stat la baza anulării hotărârii judecătorești, anulării ordinului de concediere și admiterii acțiunii nici nu a fost invocat de către reclamant sau avocatul acestuia.

În conformitate cu art.60 alin.(4) Codul de procedură civilă, instanța judecătorească nu este în drept să modifice din oficiu temeiul sau obiectul acțiunii.

Colegiul, însă, a constatat că instanța de apel a modificat din oficiu temeiul acțiunii și în baza acestui temei a dispus admiterea acțiunii, iar referitor la temeiurile invocate în acțiune nici nu s-a expus.

Prin urmare, la rejudecarea pricinii aceste aspecte urmează a fi verificate prin prisma circumstanțelor de fapt și de drept invocate.

În consecință, raportând circumstanțele stabilite la normele de drept procedurale enunțate *supra*, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că examinarea pricinii în ordine de apel a avut loc în mod arbitrar, incomplet, evaziv, deoarece soluția instanței de apel, nu întrunește condițiile unui proces echitabil în sensul art. 6 CEDO, având în vedere faptul că această soluție nu este motivată, în condițiile în care nu este analizat însăși ordinul contestat prin prisma susținerilor, apărărilor și probelor din dosar, de altfel fiind încălcat și principiul nemijlocirii.

Or, în conformitate cu art. 25 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța trebuie să cerceteze direct și nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților și intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile și explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio și să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate și al probelor cercetate și verificate în ședință de judecată.

Un aspect important prezintă și faptul că instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare admisă la judecarea pricinii în instanța ierarhic inferioară nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de ÎS „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” și a casa integral decizia instanței de apel, cu restituirea pricinii civile la rejudecare în instanța de apel, în altă judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel, pentru a concluziona sub aspectul temeiniciei acțiunii, urmează să verifice cerințele prin prisma argumentelor și probelor atât a părții reclamante, cât și a părții pârâte, rezultând din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu argumentele părților, circumstanțele pricinii, probele administrate și cercetate și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”.

Se casează decizia din 08 decembrie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Ion Popov împotriva Întreprinderii de Stat „Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru” cu privire la anularea ordinului de concediere și restabilirea în funcție, încasarea salariului pentru absență forțată de la serviciu, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată, cu restituirea pricinii la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecător

Valentina Clevadî

Judecători

Iuliana Oprea

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Oleg Sternioală